

Ahkepenšuvdna

Sisdoallu

GII OAŽŽU AHKEPENŠUVNNA? Ohcan Máksin	s. 4	EARÁ ADDOSAT MAT SÁHTTET LEAT ÁIGEGUVDILAT Addosat dasa gii lea báhcán Dievasmahtti doarjja	s. 6
NÁ LEA AHKEPENŠUVDNA HUKSEJUVVON Vuodđopenšuvdna Lassipenšuvdna Sierralasáhus Fuolahanasáhus		BARGOPENŠUVDNA Almmolaš bargopenšuvnnat Priváhta bargopenšuvnnat	s. 7
AHKEPENŠUVNNA MEROŠTALLAN Go lassipenšuvdna dušše lea meroštallojuvvon iežas gártadeami mielde Go penšunista lea leaskanisu dahje leaskaolmmái	s. 5	ŠIEHTADUSDAHKKOJUVVON PENŠUVDNA (AFP)	
DIENAS LASSIN PENŠUVDNII	s. 6	VEARRU PENŠUVNNAS	
LEAT OLGORIIKKAS Riekti penšuvdnii jus don fárret olgoriikii Oadjošiehtadusat sáhttet addit viiddiduvvon rievtti váldit penšuvnna mielde olgoriikii Jus orut Norggas, muhto barggat eará riikkas Jus don áigodagain leat bargan olgoriikkas		VUOLIMUS PENŠUVDNA IEŠGUĐET JOAVKKUIDE	s. 8
		SÁTNEČILGEHUSAT	s. 9

Gihpa lea odastuvvon odđajagimánus 2009. Dat lea rávvejeaddji ja addá dieđuid dálá njuolggadusčállošiid váldonjuolggadusaid birra. Stuoradiggi lea mearridan ahte galgá čađahuvvot penšuvdnaodastus 2011 rájes. Dieđut penšuvdnaodastusa birra ja evttohusa ahkepenšuvnna odđa njuolggadusaide gávnnat čujuhusas www.pensjonsreform.no

GII OAŽŽU AHKEPENŠUVNNA?

Don fertet leat deavdán 67 jagi go dus galgá leat riekti ahkepenšuvdnii. Dus ferte leat unnimusat 3 jagi oadjoáigi. Dus ferte leat unnimusat 40 jagi oadjoáigi jus galggat oažžut olles penšuvnna.

Ohcan

Don fertet deavdit skovi mii lea dutnje sáddejuvvon sullii golmma mánu ovdal go deavddát 67 jagi jus galggat oažžut ahkepenšuvnna. Don sáddet ohcama NAV Penšuvdnii. Báikkálaš NAV:s sáhtát oažžut veahki deavdit skovi.

Interneahtas sáhtát maiddáá ohcat ahkepenšuvnna. Mana čujuhussii www.nav.no ja logge iežat Du penšuvdnii.

Máksin

Penšuvdna máksojuvvo áramusat mánu maŋŋel dan rájes go deavddát 67 jagi.

Penšuvdna máksojuvvo mánnosaččat sullii 20.b. Juovlamánus máksojuvvo veaháš árabut.

NÁ LEA AHKEPENŠUVDNA HUKSEJUUVON

Ahkepenšuvnna lea vuodđopenšuvdna ja lassipenšuvdna. Jus it leat gártadan lassipenšuvnna, de oaččut sierralasáhusa.

Olles vuodđopenšuvdna ja sierralasáhus lea seamma go vuodđosubmi (V).

Vuodđopenšuvdna

Dus lea riekti vuodđopenšuvdnii vaikko dus ii leat leamašan bargodienas. Jus galggat oažžut olles vuodđopenšuvnna, de ferte dus leat unnimus 40 jagi oadjoáigi. Jus dus lea oanehit oadjoáigi, de vuodđopenšuvdna maid unniduvvo dan ektui.

Ovttaskas penšunistta olles vuodđopenšuvdna lea seamma go vuodđosubmi (V)

Vuodđosupmi dahká 85 proseantta goappeš náittosguimmiid V:as jus goappešagat vuostáiváldiba penšuvnna, dahje náittosguoimmi lea jahkásaš dienas unnimusat 2 V.

Ovttáárvosaččat náittosguimmiiguin leat registrerejuvvon guimmežagat ja ovttasássit.

Lassipenšuvdna

Jus galggat oažžut lassipenšuvnna, de fertet gártadan penšuvdnačuoggáid unnimusat golmma jahkái maŋŋel 1966'. Vearroetáhtta mearrida jahkásaš penšuvdnačuoggáid bargodienasa vuodul.

Lassipenšuvnna sturrodat lea dán duohken:

- man galle jagi leat gártadan penšuvdnačuoggáid
- man alla bargodienas lea leamašan gártadanáiggis
- gaskamearálaš čuoggálohku 20 “buoremus” penšuvdnačuoggáid jagiid ovddas

Jus dus lea 20 dahje unnit go 20 jagi penšuvdnačuoggáiguin, de lea buot čuoggáloguid gaskamearri man vuodul meroštallojuvvo.

Sierralasáhus

Sii geat leat gártadan unnán dahje eai obanassiige lassipenšuvnna, sáhttet oažžut sierralasáhusa.

- dábálaš máksomearri dahká 94 proseantta vuodđosupmis. (Njukčamánu 1.b. 2009 rájes dahká dábálaš máksomearri 97 proseantta vuodđosupmis.)
- unniduvvon máksomearri dahká 74 proseantta vuodđosupmis.

Okto penšunisttat ja penšunisttat geain lea náittosguoibmi álbmotoaju penšuvnna haga dahje geain alddis nai lea sierralasáhus, ožžot dábálaš máksomeari. Penšunistta geas lea náittosguoibmi geas lea sierrapenšuvdna mii lea eanet go sierralasáhus, ožžot unniduvvon máksomeari. Vuolimus penšunistta, gii fuolaha náittosguoimmi badjel 60 jagi, oažžu guovttegeardde dábálaš máksomeari.

Sii geat leat gártadan lassipenšuvnna mii lea unnit go sierralasáhus, ožžot sierralasáhusa lassin, nu ahte penšuvdna oktiibuot vástida vuolimus penšuvnna.

Don gávnnat tabealla mii čájeha bajilgova vuolimus penšuvnnaid máksomeariin gihppaga loahpas.

Fuolahantlasáhus

Sis geain lea unnán ollislaš dienas ja fuolahit náittosguoimmi dahje vuolle 18 jahkásaš mánáid, sáhttet oažžut fuolahantlasáhusa. Fuolahuvvon adnojuvvojit leat náittosguoibmi ja mánát geain lea dienas vuollel 1 V. Sáhtttá maiddáá addojuvvot náittosguoibmelasáhus registrerejuvvon guimmežiidda ja ovttasássiide geat leat ovttadássásaččat

náittosguimmiin. Dát guoská ovttasássiide geainna penšunista ovdal lea leamašan náitalan dahje geainna penšunisttas leat dahje leat leamašan oktasaš mánát.

Náittosguoibmelasáhus dárboárvvoštallojuvvo penšunistta ollislaš dietnasa ektui Norggas ja olgoriikkas. Mánáidlasáhus maiddá dárboárvvoštallojuvvo goappeš váhnemiid dietnasa ektui jus mánná orru ovttas goappeš váhnemiiguin.

Dienasin adnojuvvojit leat bargodietnasat ja buot mállat almmolaš ja priváhta penšuvnnat mat máksojuvvojit Norggas dahje olgoriikkas.

AHKEPENŠUVNNA MEROŠTALLAN

Álbmotoadju ásahuvvui 1967:s. Danin lea dušše vejolašvuohta gártadit penšuvdnačuoggáid 1967 rájes. Lassipenšuvdna meroštallojuvvo penšuvdnačuoggáid vuodul maid lea gártadan dassázii go geavahišgoahtá ahkepenšuvnna. Daid jagiid penšuvdnačuoggát go deavdá 67,68 ja 69 jagi válđojuvvojit easkka fárrui go deavdá 70 jagi.

Váldoformel ollislaš lassipenšuvnna meroštallamii:
Vuoddosubmi x loahpalaš čuoggálohku x penšuvdnaproseanta

Jus du gártadanáigi lea vuollel 40 jagi, de lea formel:
$$\frac{\text{Vuoddosubmi} \times \text{loahpalaš čuoggálohku} \times \text{penšuvdnaproseanta} \times \text{galle jagi leat čuoggát}}{40}$$

Dienasjagiid 1967 – 1991 ovdas lea penšuvdnaproseanta 45. 1992 rájes lea dat 42 proseantta.

Buot ovdamearkkain lea vuoddosubmi (V): 70 256 beaiváduvvon 01.05.08.

Go lassipenšuvdna dušše lea meroštallojuvvon iežas gártadeami mielde

Embla lea okto. Sus lea 25 jagi gártadanáigi 1967:s-1991:i go penšuvdnaproseanta lei 45 ja 15 jagi gártadanáigi 1991:s-2006:i mas penšuvdnaproseanta lei 42. Loahpalaš čuoggálohku lea 6,10..

Penšuvdna meroštallojuvvo ná:
Vuoddopenšuvdna = V: 70 256 ruvnno
+ Lassipenšuvdna:
$$\frac{V \times 6,10 \times 0,45 \times 25 + V \times 6,10 \times 0,42 \times 15}{40} = 188 031 \text{ ruvnno}$$

Emblas penšuvdna šaddá: jahkásaččat 258 287 ruvnno.

Ask lea náitalan Linnain, gii maiddá lea penšunista. Sus lea seamma gártadanáigi ja loahpalaš čuoggáid lohku go Emblas, muhto daningo son lea náitalan penšunisttain, de oazžu son unnit vuoddopenšuvnna.

Penšuvdna meroštallojuvvo ná:
Vuoddopenšuvdna = 85% V:as: 59 718 ruvnno
+ Vuoddopenšuvdna
$$\frac{V \times 6,10 \times 0,45 \times 25 + V \times 6,10 \times 0,42 \times 15}{40} = 188 031 \text{ ruvnno}$$

Ask penšuvdna šaddá: jahkásaččat 247 749 ruvnno.

Go penšunista lea leaskanisu dahje leaskaolmmái

Penšunista gii maiddá lea leaskanisu dahje leaskaolmmái, sáhtta oazžut ahkepenšuvnna mii meroštallojuvvo lotnolagaid iežas ja olmmošrohki penšuvdnagártadeami vuodul. Lotnolas meroštallan lea dušše áigequodil dain dilálašvuodain go oazžu eanemusat penšuvnna.

Ovdamearka mas lassipenšuvdna lea meroštallojuvvon iežas ja jápmán náittosguoimmi gártadeami mielde.

Ask jápmá ja Linn penšuvdna rehkenastujuvvo oddasit.

Son lei álgo álggus gártadan lassipenšuvnna mii jahkásaččat lea 60 000 ruvnno, ja vuoddopenšuvdna mii máksojuvvi lei 85 proseantta V:as

Okto olmmožin oazžu son vuoddopenšuvnna mii lea 1 V, ja lassipenšuvdna ges dahká 55 proseantta iežas ja olmmošrohki lassipenšuvnna supmis.

Penšuvdna meroštallojuvvo ná:
Vuoddopenšuvdna = V: 70 256 ruvnno
+ Lassipenšuvdna:
188 031 + 60 000 x 0,55 = 136 417 ruvnno
Linn penšuvdna šaddá: jahkásaččat 206 673 ruvnno.

DIENAS LASSIN PENŠUVDNII

Ahkepenšuvdna go leat gaskal 67 – 70 jagi

Vaikko vuostáiválddát penšuvdna, de sáhtát liikká bargat. Oddajagimánu 1.b. 2009 rájes sáhtát vuostáiváldit olles ahkepenšuvdna vaikko joatkát bargus. Penšuvdna ii unniduvvo bargodietnasa ektui ovdal go deavddát 69 jagi.

Go leat gaskal 69 – 70 jagi, de unniduvvo ahkepenšuvdna go dienas lea badjel 2 V. Jus dus šaddá mánnosašdienas eambo go 2 geardde vuoddosupmi (V) juogaduvvon 12:in, de penšuvdna unniduvvon 40 proseanttain dan dietnasis mii lea badjel dan.

Go leat deavdán 70 jagi, de ii dábálaš ahkepenšuvdna unniduvvo šat dietnasa geažil.

Jus vuostáiválddát fuolahanasáhusa náittosguoimmi dahje mánáid ovddas, de fertet dieihit buot dienasrievdadasaid. Don fertet maiddá dieihit jus du náittosguoimmi dienas rievdá

LEAT OLGORIKKAS

Riekti penšuvdnii jus don fárret olgoriikki

Álbmotoadjolága njuolggadasaid mielde sáhtát váldit mielde álbmotoaju ahkepenšuvdna jus deavddát vissis eavttuid.

Váldonjuolggadus lea ahte don fertet orron unnimus 20 jagi Norggas gaskal dan rájes go devdet 16 jagi ja dan jagi lohppii go devdet 66 jagi, jus galggat oažžut máksojuvvot penšuvdna olgoriikkas. Orrunáigin adnojit maiddá áigodagat go leat orro olgoriikkas ja leat leamašan álbmotoajus miellahttun rivttiin addosiidda penšuvdnakapihttaliid mielde. Seamma guoská bargoáigodagaide Norggas daid jagiid go deavddát 67, 68 ja 69 jagi.

Jus leat gártadan lassipenšuvdna, de álot oáččut dan máksojuvvot olgoriikkas, ovttas vuodđopenšuvdnain, mii lea meroštallojuvvon seamma gártadanáiggi vuodul go lassipenšuvdna.

Váldde álot oktavuoa NAV:in ovdal go fárret.

Oadjošiehtadusat sáhttet addit viiddiduvvon rievtti váldit penšuvdna mielde olgoriikki

Norga lea dahkan muhtin oadjošiehtadusaid eará riikkaiguin. Muhtin oassi dain šiehtadusain sáhttet addit viiddiduvvon rievtti oažžut máksojuvvot álbmotoajus ahkepenšuvdna šiehtadusriikki mañjel fárrema. Dát guoská ee. buot davviriikkaide ja EEO-guovllu siskkobealde riikkaide.

Muhtin joavkkuide leat ráddjelijumit rievttis dasa ahte oažžut máksojuvvot ahkepenšuvdna olgoriikkas. Dát guoská penšuvdnamerostallama earenoamáš ovdamuniide dáidda:

- báhtareaddjit
- persovnnat geat leat ožžon dáhkiduvvon nuorra lámisolbmuid lassipenšuvdna

Jus orut Norggas, muhto barggat eará riikkas

Jus don orut Norggas, muhto barggat eará riikkas, de sáhttet du oadjorievttit leat dan riikkas. Váldde oktavuoda NAV:in báikkálaččat čielggadit iežat rivttiid.

Jus don áigodagaid leat bargan olgoriikkas

EEO-šiehtadusa ja eará konvenšuvnnaid bokte lea Norggas oadjoovttasbargu muhtin eará riikkaiguin. Jus don leat orron dahje bargan olgoriikkas, de NAV Penšuvdna ovttas olgoriikkalaš oadjoiseválddiiguin giedahallá dan oasi penšuvdnaášsis mii guoská dasa go leat leamašan olgoriikkas, sihkkarastin dihte ahte don maiddá oáččut penšuvdna eará riikkain masa leat gártadan rievtti.

EARÁ ADDOSAT MAT SÁHTTET LEAT AIGEGUOVDILAT

Addosat dasa gii lea báhcán

Son gii lea vuollel 67 jagi go náittosguoibmi jápmá, sáhtá oažžut penšuvdna álbmotoajus. Ovttaárvosáččat náittosguimmiin leat registrerejuvvon guimmežagat ja ovttasássit geain leat dahje geain leat leamašan mánat ovttas geat ovdal leat leamašan náitalan nubbi nuppiin. Penšuvdna dárbojárvoštallojuvvon dietnasa ektui.

Báhcán olmmoš gii fas náitala oddasit, oažžu dušše ahkepenšuvdna gártadeami vuodul.

Ollistahti doarjja

Olbmot geat leat orron oanehaš Norggas sáhttet oažžut ollistahti doarjaga mii eanemusat vástida álbmotoaju vuolimus penšuvdna.

Ulbmil ollistahtti doarjagiin lea dáhkidit ahte olbmot geat leat deavdán 67 jagi, ja geain lea unnán dahje ii obage leat ahkepenšuvdna dan geažil go eai leat orron guhká Norggas, ožžot ollislaš dietnasa mii vástida álbmotoaju vuolimus penšuvnna.

Doarjja addojuvvo 12 mánnui hávális ja dušše olbmuide geat orrot Norggas.

Doarjja dárboárvvoštallojuvvo buot mállet dietnasiid ektui mat doarjjavuostáiváldis ja vejolaš náittosguoimmis ja ovttasássis leat.

Eanet dieđuid gávdná go geahččá www.nav.no čujuhusas dahje váldá oktavuoda báikkálaš NAV:in doppe gos orut.

BARGOPENŠUVDNA

Almmolaš bargopenšuvnnat

Almmolaš bargopenšuvnnat (ovdamearkka dihte Stáhta Penšuvdnakássas dahje suohkanlaš penšuvdnakássain) ovttastahttojuvvojit álbmotoaju penšuvnnain. Dát mearkkaša ahte álbmotoaju ahkepenšuvdna máksojuvvo ollásii, ja almmolaš bargopenšuvdna unniduvvo. Buohkat leat liikká sihkkarastojuvvon oktiibuot penšuvnna mii lea unnimusat seamma stuoris go dat mii lea stuorámus penšuvdna dan guovtti penšuvnnas.

Priváhta bargopenšuvnnat

Priváhta bargopenšuvnnat ja eará penšuvdnadáhkádusat dábálaččat eai unniduvvo go álbmotoajus oažžu ahkepenšuvnna. Dás máksojuvvo penšuvdna álbmotodjui lassin. 2006 rájes lea ásahuvvon ortnet mas lea geatnegahtton bargopenšuvdna buot bargiide Norggas. Ortnet ii mearkkaš olu daid uosttaš buolvva ahkepenšunisttaide, muhto oažžu stuorát mearkkašumi go ortnet lea bistán muhtin jagiid.

Jus háliidat eanet dieđuid bargopenšuvnna birra, de sáhtát váldit oktavuoda bargoaddiin dahje dainna bargopenšuvdnaortnegiin masa gulat.

Fuomáš ahte bargopenšuvdnaortnegiin sáhttet leat eará njuolggadusat vejolašvuhtii ahte lotnolagaid geavahit bargodietnasa ja penšuvnna go mat álbmotoajus leat.

ŠIEHTADUSDAHKKOJUUVON PENŠUVDNA (AFP)

Šiehtadusdahkkojuvvon penšuvdna leat penšuvdnaortnegat mat leat šiehttojuvvon bargoeallima bealálaččaid gaskkas, ja mii addá vejolašvuoda heaitin penšuvnnain ovdal go deavdá 67 jagi. AFP sáhtá áramusat máksojuvvo mánu maŋnel go deavdá 62 jagi. Ortnegat gusket almmolaš bargiide ja bargiide doaimmain mat leat ráhkadan AFP tariffašiehtadusa. Du bargoaddi sáhtá vástidit lea go doaimmas AFP.

VEARRU PENŠUVNNAS

Penšuvdna lea vearrogeatnegahttojuvvon dienas. Penšunistan mávssán don unnit oadjodivvaga go barget. Dus lea maiddá riecti oažžut meroštallojuvvo sierragesosa vearrolivnneis. Jus dus ii leat eará dienas go vuolimus penšuvdna, de váldonjuolggadusa mielde it galgga máksit vearru penšuvnnas. Vearru dattege juogaduvvo náittosguimmiid gaskkas, nu ahte vuolimus penšunista ferte máksit vearru go náittosguoimmis lea eanet dienas go vuolimus penšuvdna.

Jus háliidat eanet dieđuid vearru birra, geahča www.skatteetaten.no čujuhusas dahje váldde oktavuoda vearroetáhtain.

VUOLIMUS PENŠUVDNA IEŠGUÐET JOAVKKUIDE

Vuoddosubmi miessemánu 1.b. 2008:s: 70.256

Báikedoallu	Meroštallanformel	Jahkásaš máksu
Ovttaskas penšunista.	Vuodðopenšuvdna (V) + Sierralasáhus (94% V:as)	136 297
Penšunista geas lea náittosguoibmi barggus, gii dine eanet go 2 V.	Vuodðopenšuvdna (85% V:as) + Sierralasáhus (94% V:as)	125 759
Penšunista geas lea náittosguoibmi geas lea lassipenšuvdna mii lea eanet go sierralasáhus dábálaš máksomeari mielde.	Vuodðopenšuvdna (85% V:as) + Sierralasáhus (74% V:as)	111 707
Penšunista geas lea náittosguoibmi gii ieš oažžu vuolimus penšuvdna.	Vuodðopenšuvdna (85% V:as)+ Sierralasáhus (94% V:as)	125 759
Penšunista geas lea olles fuolahanlasáhus náittosguoibmái badjel 60 jagi.	Vuodðopenšuvdna (V)+ 2 Sierralasáhusa (188% V:as)+ Fuolahanlasáhus (1/2V)	237 465
Penšunista geas lea olles fuolahanlasáhus náittosguoibmái vuollel 60 jagi.		171 425

Sáhttet leat spiehkasteamat mas muhtin ruvnnot leat jorbejuvvon go penšuvdna meroštallojuvvo ja máksojuvvo mánnosaččat.

SÁTNEČILGEHUSAT

Álbmotoaju vuodđosubmi (V)

V lea mávssolaš sihke álbmotoaju addosiid riektái ja addosiid sturrodahkii. Penšuvnnat muddejuvvojit V lassáneami mielde jahkásaččat, maid Stuoradiggi mearrida.

Vuodđopenšuvdna, sierralasáhus ja fuolahanasáhus meroštallojuvvot máksomearrin V vuodul. Lassipenšuvdnii biddjojuvvo V vuodđun faktorán dasa ahte meroštallat jahkásaš čuoggáid logu ja vuodđun jahkásaš meroštallamii ja muddemii.

Miessemánu 1.b. 2008:s lea V 70 256 ruvnnu.

Penšuvdnaaddi dienas

Bargo- ja ealáhusdianas adnojuvvo leat penšuvdnaaddi dienasin. Dát lea sihke bálká, ealáhusdoaimma dienas, mávssut, royaltisat ja sullasaččat.

Penšuvdnačuoggát

Penšuvdnačuoggát meroštallojuvvojit penšuvdnaaddi dietnasis. Lea penšuvdnaaddi dienas mii lea eanet go álbmotoaju vuodđosupmi mii addá penšuvdnačuoggáid. Dietnasiidda gaskal 6 V ja 12 V válđojuvvo dušše 1/3 dietnasis lassipenšuvdnii mielde. Dietnasat mat leat badjel 12 V eai válđojuvvo mielde. Eanemus penšuvdnalogu maid sáhtta gártadit dál lea 7,00*. Penšuvdnačuoggáid sáhtát gártadit dan jagi rájes go deavddát 17 jagi ja gitta dassáži go deavddát 69 jagi.

Lea vearroetáhtta mii juohkehačča vearrodieduid vuodul, meroštallá penšuvdnačuoggáid jahkásaččat..

Olbmot geat fuolahit mánáid vuollel čieža jagi dahje geat leat duodaštan ahte sii fuolahit doaimmashehttejuvvon olbmuid dahje buhcciid, sáhttet jahkásaččat oazžut buorrindohkkehuvvot penšuvdnačuoggá mii lea 3,00.

Loahpalaš čuoggálohku

Loahpalaš čuoggálohku lea 20 alimus čuoggálogu gaskamearri. Jus leat gártadan penšuvdnačuoggáid 20 jagi dahje unnit go 20 jagi, de lea loahpalaš čuoggálohku buot čuoggáloguid gaskamearri.

Čuoggájagat

Jus galggat oazžut meroštallojuvvot lassipenšuvnna, de fertet gártadan penšuvdnačuoggáid unnimusat 3 jagi. Jus galggat álbmotoajus olahit ollislaš gártadeami lassipenšuvnna, de fertet leat gártadan penšuvdnačuoggáid unnimusat 40 jagi.

Oadjoáigi

Váldonjuolggadussan lea ahte buohkat geat orrot dahje barget Norggas leat álbmotoajus miellahtun ja gártadit dan maid mii gohčodit oadjoáiggi. Oadjoáiggi sáhtta gártadit áigodagas gaskal dalle go deavdá 16 jagi ja gitta dan jagi lohppii go devdet 66 jagi. Oadjoáiggi sáhtta maiddái gártadit daid jagiid go deavddát 67,68 ja 69 jagi jus dus lea bargodienas mii lea nu allat ahte dáid jagiid gártadat penšuvdnačuoggáid.

Siviiladilli

Siviiladilli lea dehálaš penšuvdnaaddosiid meroštallamii ja riektái. Leat iešguđetlágan njuolggadusat ovttaskas penšunistaide, penšunistaide geat orrot ovttas náittosguimmiin, guimmiin dahje ovttasásiin. Registrerejuvvon guimmežat leat seammaárvosaččat náittosguimmiiguin. Muhtin dilálašvuodain leat maiddái ovttasássiit seammaárvosaččat náittosguimmiiguin.

Mii bidjat vuodđun ahte leat guokte joavkku ovttasássiit:

- Ovttasássiit geat ovdal leat leamašan náitalan dahje geain leat/leat leamašan oktasaš mánat

Dát leat seammaárvosaččat náittosguimmiiguin ja ožžot meroštallojuvvot penšuvnna dego livčče náittosguoimmit. Sis sáhtta maiddái riekti náittosguoibmelasáhussii ja báhcánolbmopenšuvdnii/penšuvdnagártadeapmái nuppi manjis

- Ovttasássiit geat leat eallán ovttas 12 mánu dan manjemus 18 mánus

Sii ožžot meroštallojuvvot vuodđopenšuvnna dego livčče náittosguoimmit, muhto muđui eai oaččo makkárge náittosguoibmevuogatvuodaid.

Stuoradiggi lea mearridan ahte galgá čadahuvvot penšuvdnaodastus 2011 rájes. Dieđut penšuvdnaodastusa ja ahkepenšuvnna odđa njuolggadusaid evttohusa gávnnat čujuhusas www.pensjonsreform.no.

*) 1971 rájes gitta 1991 rádjái lei alimus vejolaš čuoggálohku 8,33. Jagiin 1967:s gitta 1970 rádjái lei alimus vejolaš čuoggálohku 7.00

Sierra állosat

www.nav.no

Jus háliidat eanet dieđuid penšuvnna birra, de ávžžuhit du fitnat min neahttasiidduin. Dáppe gávnnat eanet dievaslaš dieđuid ja dat lea ođastuvvon ođđaseamos doaibmi njuolggadusaiguin ja máksomeriiguin. Don sáhtát maiddái váldit oktavuoda iežat báikkálaš NAV-kantuvrrain.

Bargo- ja čálgoetáhtta (ovddeš Aetáhtta ja oadjoetáhtta) hálddašit ortnegiid nugo ahkepenšuvnna ja eará penšuvdnaaddosiid, dearvvašvuodabálvalusaid, buohcanruđaid, barguhisvuodaoaju, barguimáhcaheami, mánáidoaju ja eanet. Suohkaniid sosiálabálvalus ja etáhtta ovttas leat Bargo- ja čálgoetáhtta (NAV).

Mii addit olbmuid vejolašvuodaid!

Almmuhan: Bargo- ja čalgodirektoráhtta
Akersgata 64-68
Poastaboksa 5 St. Olav plas
0032 OSLO

